

Assignatura	29234 Estructures del Llenguatge Musical					
Professor	Jordi Rifé Santaló					
Cicle	Segon	Quadrimestre	Segon	Crèdits	6	Tipus Complement de Formació
Horari	Teoria: Dimarts i Dijous 11:30 - 13:00 Tutoria Integrada: Dimarts i Dijous 11:00 - 11:30				Grup	1

CONTINGUT

L'assignatura pretén incidir en els aspectes més significatius dels elements estructurals que configuren el llenguatge musical, a fi i efecte d'oferir les eines bàsiques per tal d'entendre l'estructura del discurs musical. El programa s'articula en base a una aproximació a la teoria de la forma i a un estudi dels principals gèneres vocals i instrumentals, per cloure amb un repàs al segle XX i a les seves propostes en quant a estructura musical es refereix.

OBJECTIUS

- Conèixer els aspectes teòrics de l'estructura musical.
- Saber analitzar una obra o fragment musical.
- Entendre els elements del llenguatge musical.

TEMARI

1. **Estructura del llenguatge musical.** Concepte. Domini i objectius de la matèria. Terminologia formal: gènere i estil; forma i estructura.
2. **Forma i percepció.** La *Gestalttheorie* i la música. El temps i la forma: el temps ontològic (principi d'unitat) i el temps psicològic (principi de diversitat). Schloezer i la forma. Memòria i unitat formal.
3. **Música i llenguatge.** L'estructuralisme i la música: el préstec filològic. Sincronia-diacronia. Substrat i paraestrat. So i fonema. Significant (semiologia) i significat (semàntica).
4. **Elements de l'estructura formal de la música.** El ritme, la melodia i l'harmonia. Els sistemes: modalitat, tonalitat i atonalitat. Procediments: heterofonia i homofonia. La textura: monodia, melodia acompanyada, homofonia i contrapunt. Microelements estructurals: frase, tema, motiu i disseny. Tècniques formals: identitat, variació, contrast, diversitat i recurrència.
5. **Gèneres vocals.** Monodia religiosa: l'esquema antifonal i el responsorial; estructura dels himnes. Esquema estructural de la litúrgia –Missa i Hores Canòniques-. Monodia secular: estructures formals de la lírica trobadoresca –text i música-. Tècniques i estructures bàsiques de la primitiva polifonia: organum i discantus, conductus i clàusula. El Motet. El Madrigal. L'ària i el Recitat. El Coral. La Cantata. L'Oratori. L'Òpera. El lied. El villancet. Altres gèneres.
6. **Gèneres instrumentals.** Algunes formes instrumentals Antigues. La Fuga. El Preludi. La Suite. La Sonata. El Concert. La Simfonia. El Quartet. La Variació. Altres gèneres.

7. **Estructura musical al segle XX.** Nous paràmetres en l'harmonia, el ritme i la melodia. Aformalisme: la música aleatòria. Microformalisme: la música minimal. Aspectes formals en el jazz i el blues.

AVALUACIÓ

Examen final consistent en un desenvolupament temàtic, un comentari analític d'una obra o part d'obra musical i/o d'una audició comentada.

TUTORIA INTEGRADA

Seguiment de la comprensió de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- BÉRARD, S., *Musique langage vivante. Analyse d'oeuvres musicales des XVIIe et XVIIIe siècles*, éd. Hachette-Van de Velde, Paris, 1981.
- BLANQUER, A., *Análisis de la Forma Musical*, ed. Piles, Valencia, 1989.
- DE LA MOTTE, D., *Armonía*, ed. Labor, Barcelona, 1989.
- DE LA MOTTE, D., *Contrapunto*, ed. Labor, Barcelona, 1991.
- ERICKSON, R., *La Estructura de la Música*, Vergara ed., Barcelona, 1959.
- FUBINI, E., *Música y lenguaje en la estética contemporánea*, Alianza Música nº67, Alianza Editorial, Madrid, 1994.
- GARCÍA, J.M., *Forma y estructura en la música del siglo XX*, ed. Alpuerto, Madrid, 1996.
- GERVAIS, F., *Précis d'Analyse Musicale*, Honoré Champion ed., Paris, 1988.
- HODEIR, A., *Como conocer las Formas de la Música*, edaf, Madrid, 1988.
- KÜHN, C., *Tratado de la Forma Musical*, ed. Labor, Barcelona, 1992.
- NATTIEZ, J.J., *Il discorso musicale. Per una semiologia della musica*, piccola biblioteca Einaudi, nº476, Torino, 1987.
- PLA, LL., *Guía analítica de Formas Musicales*, Real Musical, Madrid, 1982.
- RETI, R., *Tonalidad, atonalidad, pantonalidad*, Rialp, Madrid, 1965.
- SCHOENBERG, A., *Funciones Estructurales de la Armonía* ed. Labor, Barcelona, 1990.
- SMITH, R., *La nova música*, Antoni Bosch ed., Barcelona, 1979.
- SOLER, J., *Fuga técnica e historia*, Antoni Bosch ed., Barcelona, 1989.
- SPINK, I., *An Historical approach to musical form*, pub. By G.Bell and Sons, London, 1967.
- TOCH, E., *La melodía*, ed. Labor, Barcelona, 1985.
- THORPE DAVIE, C., *Musical Structure and design*, Dover pub., New York, 1966.